

Motion till riksdagen

1988/89:Bo216

av Kersti Johansson och Rune Backlund (båda c)

Vatten- och avloppsnäten

Sveriges kommuner förvaltar en enorm förmögenhet, som till största delen är omsatt i s.k. realkapital, gator, vägar, broar, skolor, daghem, fjärrvärmeanläggningar, idrottsplatser och va-nät.

Det finns undersökningar som visar att underhållet av det kommunala realkapitalet är kraftigt eftersatt. Stora gemensamma värden riskerar att förspillas, samtidigt som förutsättningarna att bedriva kommunal verksamhet undergrävs.

I flera avseenden är detta en realitet redan i dag. Det kommunala realkapitalet har en sådan omfattning att man inte längre förmår klara underhållet. Särskilt gäller detta de kommunala va-näten. Klaras inte underhållet av va-nätet kan det bli inte bara kostsamt utan också ett allvarligt miljöproblem. Det gäller särskilt då man når den tidpunkt då avloppsledningarna är så dåliga att avloppsvattnet lämnar ledningsnätet och infiltreras i marken i stället för att transporteras vidare till reningsverket.

Ett rätt utfört underhåll förbättrar miljön och minskar de kommunala driftskostnaderna, men det förutsätter att underhållsåtgärderna kan sättas in i god tid innan anläggningarna börjat förfalla.

Många kommuner satsar i dag på att skaffa sig ett bra grepp om hur va-nätet ser ut, både i fråga om rostangrepp, läckor och om orsakerna till sämre vattenkvalitet. Det sker bl.a. genom noggrann kartläggning med datorhjälp men också med tätare prover och förfinad analys. En del kommuner har också detaljerade planer för var och när de olika investeringarna skall göras. Men alltför många kommuner saknar de finansiella resurser, som krävs för att klara underhållet.

Kostnaderna för att byta ut ledningarna räknas i stora tal – över 150 miljarder kronor. Med dagens renoveringstakt skulle det, enligt uppgift, ta 300 år att byta ut va-nätet. Och ledningarna håller i regel endast i 50–100 år.

Vi vill också peka på att miljöpåverkan som försurning av mark och vatten gör att korrosion och frätskador på ledningsnätet ökar allt snabbare. Skadorna på fastigheter till följd av sönderrostade rör och ledningar kostar redan nu samhället över 300 miljoner kronor om året enligt försäkringsbolagens beräkningar. Till detta kommer stora förluster av vatten på grund av trasiga ledningar.

Vattenläckagen, som ökat under de senaste åren, varierar kraftigt från kommun till kommun. Endast ett 30-tal av landets kommuner lyckas dock få så mycket som 95 procent av sitt vatten fram till konsumenterna. En rad kommuner har vattenförluster på 30–50 procent. För landet som helhet

försvinner en sjättedel av det renade färskvattnet på sin väg till konsumenterna.

Det motsvarar den sammanlagda förbrukningen i storstäderna Stockholm och Malmö. Detta är ett oacceptabelt slöseri, inte minst med tanke på att vatten faktiskt är en begränsad naturresurs.

Det växande behovet av underhåll, reinvesteringar och förnyelse i det kommunala anläggningsbeståndet ger anledning till oro och ökade insatser på området är nödvändiga. Detta är också något som bostadsutskottet framhållit då centermotioner i ärendet tidigare behandlats.

Men samtidigt som utskottet gjort dessa uttalanden har motionerna avstyrkts med motiveringen att frågan är en kommunal angelägenhet och att statens insatser bör inriktas på att stödja forsknings- och utvecklingsarbete och genom olika myndigheter ge råd till kommunerna.

Anledningen till att vi nu på nytt väcker motion är att frågan om underhåll och förnyelse av va-nätet blir mer och mer aktuell och angelägen och att alltför många kommuner saknar de finansiella resurser som krävs för omedelbara åtgärder.

Enligt vår mening är det dags att staten nu går in med resurser för att stimulera kommunerna att rusta upp va-nätet. Minst 200 milj. kr. bör satsas i ett inledningskede.

Vi anser, det som rimligt att de ekonomiska stimulanserna för att rusta upp va-nätet då prövas gentemot sysselsättningen på orten. Detta skulle exempelvis främja många smålandskommuner i mindre expansiva områden.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen hos regeringen begär åtgärder för att stimulera en upprustning av va-nätet i linje med vad som anförs i motionen inom en resursram på 200 milj. kr.

Stockholm den 19 januari 1989

Kersti Johansson (c)

Rune Backlund (c)